

GOEDE ZORG & SAMENWERKING ROND VACCINATIE: JURIDISCHE ASPECTEN

Johan Legemaate

Webinar AUMC

14 oktober 2021

Pas op voor juristen....!

de Volkskrant

Columns & Opinie

Uitgelicht

Wetenschap

Mensen

Beter Leven

Cultuu

OPINIE VACCIN

Opinie: En als zorgpersoneel geen prik wil?

Werknemers in de zorg mogen vaccinatie weigeren, maar werkgevers mogen dan ook ontslaan, betogen Roland Pierik en Evert Verhulp.

Roland Pierik en Evert Verhulp 1 december 2020, 16:01

...en voor de combinatie van juristen en beleidsmakers!

NOS Nieuws Sport Uitzendingen

NOS NIEUWS • BUITENLAND • DO 16 SEPTEMBER, 13:17

Frankrijk schorst 3000 zorgmedewerkers die vaccinatieplicht niet nakomen: 'Heeft wel impact'

Mensen protesteren tegen de vaccinatieplicht in Parijs op 11 september. AFP

2 DAGEN GELEDEN

Verplichte vaccinaties voor leraren en zorgmedewerkers in Nieuw-Zeeland

Medewerkers in het onderwijs en de zorg in Nieuw-Zeeland worden verplicht zich te laten vaccineren tegen covid-19, laat de regering van het land vandaag weten. "Hoewel de meeste mensen die in deze sectoren werken al geheel of gedeeltelijk gevaccineerd zijn, kunnen we niets aan het toeval overlaten en stellen we het verplicht", staat er in een officiële aankondiging.

Iedereen die risicovol werk verricht in de gezondheids- en gehandicaptenzorg moet uiterlijk op 1 december 2021 volledig gevaccineerd zijn. Huisartsen, apothekers, wijkverpleegkundigen, verloskundigen, paramedici en alle gezondheidswerkers die werken op locaties waar kwetsbare patiënten worden behandeld, moeten hun eerste dosis van het vaccin vóór 30 oktober gekregen hebben.

72.000 ziekenhuismedewerkers uit New York missen deadline voor verplichte vaccinatie, ontslag dreigt

16 procent van het ziekenhuispersoneel in de staat New York heeft de deadline voor een verplichte vaccinatie tegen het coronavirus gemist. Kathy Hochul, de Democratische gouverneur van New York, had hen tot 28 september gegeven om hun eerste prik in ontvangst te nemen. In totaal gaat het om 72.000 mensen. "Zij mogen zich vandaag aan een schorsing verwachten en later zelfs een ontslag", aldus Americacorrespondent Björn Soenens.

Want dit willen we niet:

‘Als ze die prik verplichten, verlaat ik de zorg’

Vorige week werd bekend dat verpleegkundigen in Griekenland en Frankrijk zich verplicht moeten laten vaccineren tegen covid-19. Als het aan Nederlandse verpleegkundigen ligt, gebeurt dat hier absoluut niet. 'Als ze die prik verplichten, verlaat ik de zorg.'

Afval van de coronavaccins bij de xl-priklocatie van de GGD Brabant Zuidoost in Eindhoven. Foto: ANP

86% van de ruim 2300 respondenten op een Nursing-poll liet weten tegen verplichte vaccinatie te zijn. 14% stemde 'voor' of had geen mening.

Discussie wel of geen coronaprik verhardt: 'Korte lontjes verplaatsen zich naar werkvloer'

Het gesprek over vaccineren verhardt op de werkvloer. Discussies over vaccineren leiden tot gedoe en geruzie tussen collega's.

Natasja de Groot 02-10-21, 11:01 Laatste update: 04-10-21, 10:20

We mogen sinds begin deze week weer vaker naar kantoor, maar het is er niet per se gezelliger op geworden. Scherpe discussies tussen voor- en tegenstanders van vaccineren tijdens de lunch, collega's die niet naast een niet-gevaccineerde collega willen zitten, mensen die vinden dat hun baas maar een coronapas moet invoeren.

Rechtsposities en belangen

- De patiënt:
  - mag zelf beslissen over wel/niet vaccineren (en over wel/niet testen)
  - recht op veilige zorg (AUMC ervaring: "*patiënt/familie vraagt niet of nauwelijks of zorgverlener gevaccineerd is*")
- De zorgverlener:
  - mag zelf beslissen over wel/niet vaccineren (en over wel/niet testen)
  - recht op een veilige werkomgeving (in relatie tot patiënten en collega's)
  - indien patiënt en niet-gevaccineerd: goede bejegening en zorg
- De collega van de zorgverlener:
  - mag zelf beslissen over wel/niet vaccineren (en over wel/niet testen)
  - recht op een veilige werkomgeving (in relatie tot collega's)
- Familie/bezoeker:
  - mag zelf beslissen over wel/niet vaccineren (en over wel/niet testen)
  - patiënt heeft belang bezoek van en contact met naasten

Belangrijke juridische uitgangspunten

- Het gaat om grondrechten (zelfbeschikking, privacy): zeer terughoudend zijn met beperkingen
- Proportionaliteit: staan de te maken keuzes in verhouding tot de ernst van het risico
- Minst ingrijpende maatregel: voordat je overgaat tot drang/beperkingen eerst minder vergaande opties (vgl. interventieladder uit test- en vaccinatieadvies Gezondheidsraad)
- Effectiviteit van bepaalde maatregelen (zoals vaccinatie): lost de maatregel alle problemen op? (besmettelijkheid blijft mogelijk, mensen zonder antistofproductie)
- (Rechts)cultuur in Nederland: autonomie en zelfbeschikking veel meer omarmd dan in andere landen
- Recht op (toegankelijke) goede zorg, ook in gecompliceerde omstandigheden; geen ruimte voor 'eigen schuld' of disrespect voor anderen (*AUMC-ervaring: "patiënt die door weigering vaccinatie op de IC komt zorgt voor weerstand/boosheid/sarcasme bij zorgverleners, maar uiteindelijk ook die patiënt toch gewoon behandelen"*)

Moeten we naar de vaccinatiestatus van zorgmedewerkers (willen) vragen? *(AUMC ervaring: "is geen issue, discussie wordt niet gevoerd")*

▲ Ic-verpleegkundige Karin Vogelesang was de eerste van het Radboudumc die werd gevaccineerd. © Paul Rapp

Ziekenhuizen verdeeld over verplicht vertellen over vaccinatie door personeel

ARNHEM - Ziekenhuizen hebben lang niet allemaal de behoefte om van het eigen zorgpersoneel te weten of ze ingeënt zijn tegen corona. Minister Hugo de Jonge wil het zorginstellingen mogelijk maken om vast te leggen welk personeel gevaccineerd is, maar de noodzaak daarvoor wordt niet overal gevoeld.

Eric Reijnen Rutten, Suzanne de Winter 18-09-21, 06:57

RIVM-brochure 2013 over hepatitis B vaccinatie

- Te vergelijken met situatie rond Covid-19?

VACCINATIE: VERANTWOORD WERKEN IN DE GEZONDHEIDSZORG

Vaccinatie van medewerkers in de gezondheidszorg wordt in eerste instantie vooral gezien als een bescherming voor de medewerkers zelf. Toch komen er ook in Nederland situaties voor waarin patiënten tijdens medische ingrepen door ziekenhuismedewerkers zijn besmet met hepatitis B. In uw overweging of u zich al dan niet wilt laten vaccineren dient u naast uw persoonlijk belang, het belang van de patiënten mee te laten wegen. U bent mede verantwoordelijk voor een zo veilig mogelijke behandeling of verzorging van de aan uw zorg toevertrouwde patiënten. Vaccinatie tegen hepatitis B draagt bij aan deze veiligheid. Mocht u in uw functie hoog risicovolle taken uitvoeren, dan kan weigering van vaccinatie in sommige gevallen arbeidsrechtelijke gevolgen hebben. Dat kan betekenen dat u bepaalde taken binnen uw functie niet mag uitvoeren of dat er binnen uw organisatie gezocht wordt naar alternatieve taken waardoor de kans op mogelijke besmettingen gereduceerd wordt.

Beleid Inspectie

Samenvatting

Vaccineren is het belangrijkste instrument in de strijd tegen het coronavirus. Niemand is verplicht zich te laten vaccineren, maar zorgverleners die goede en veilige zorg willen verlenen doen er goed aan voor vaccinatie te kiezen.

Zorgaanbieders leveren zo veilig mogelijke zorg aan hun cliënten/patiënten. En ze bieden een veilige werkomgeving aan hun werknemers. Twee redenen waarom zorgaanbieders zich willen hebben op de vaccinatiegraad onder hun werknemers.

Op dit moment mogen werkgevers in de zorg wel aan hun werknemers vragen of ze gevaccineerd zijn. Maar ze mogen dit niet registreren. En werknemers hoeven geen antwoord te geven.

Werkgevers mogen hun werknemers wel stimuleren zich te laten vaccineren. Maar dwang (direct of indirect) mag niet.

Afsluitend

- *"Discussie ongemak in relatie zorgverlener-patient lijkt meer te spelen dan discussie ongemak in relatie zorgverlener-collega"*
- Solidariteit tussen zorgverleners onder druk? Lijkt mee te vallen (*AUMC-ervaring "samen de lasten verdelen"; collega's spreken elkaar 1 op 1 wel aan op wel/niet gevaccineerd, maar minder makkelijk in groep*).
- Informatie en communicatie staan centraal: beschikbaarheid goede informatie, ruimte voor gesprek, adviseren, overredenen, stimulatie/nudging (vgl. studie NIVEL/AUMC 2019 over stimuleren vaccinatiebereidheid) > zoveel mogelijk bevorderen vaccinatiegraad op basis vrijwilligheid
- Risico's zoveel mogelijk tegengaan door eenvoudig toe te passen beschermende maatregelen (*"mondkapjes e.d., afstand proberen te houden, bij klachten thuis blijven, wellicht sneltesten"*) Maar bijvoorbeeld ook: QR-code voor bezoek? Zou bij nieuwe ervaring te overwegen zijn. Patiënt vragen (snel)test te ondergaan? (> *"zelfbeschikking toch belangrijk, zwaar laten wegen", wellicht soms om zeer goede redenen test patiënt*)
- NIVEL/AUMC 2019: effectiviteit drang en beperkingen gering, maar wel veel 'negatieve bijwerkingen'; is er dus wel een echt alternatief voor 'respect & dialoog'? Lijkt van niet